

ธรรมานุศาสตร์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

กัณฑ์ที่ ๙ มัทรี

กัณฑ์มัทรี ไปด้วยคาถา ๙๐ พระคาถา เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นผู้นิพนธ์ เพลงประจำกัณฑ์ คือ เพลง “ทยอยโอด” ประกอบกิริยาคร่ำครวญหวนให้ของพระนางมัทรี เมื่อตามหาพระโอรส และพระธิดาไม่พบ

เมื่อชุกกพาสองพระกุมารไปแล้ว พระอินทรเทพทรงเกรงว่าพระนางมัทรีจะเสด็จกลับจากป่าเร็วกว่าปกติด้วยความกังวลที่ทรงฝันร้าย และพระนางจะเสด็จตามทันสองพระกุมาร จึงทรงบัญชาให้เทพยดา ๓ องค์ แปลงกายเป็นสัตว์ร้ายที่น่ากลัว คือ เสือโคร่ง เสือเหลือง และราชสีห์ นอนขวางทางเสด็จกลับพระอาศรม จนคำ จึงหลีกทางให้พระนาง

ครั้นพระนางมัทรีเสด็จกลับถึงพระอาศรม ไม่ทรงเห็นสองพระกุมาร ทรงตามหาไม่พบ ก็กันแสง อ้อนวอนทูลถามพระเวสสันดรถึงสองพระกุมาร พระเวสสันดรไม่ทรงตอบ และทรงแกล้งกล่าวดำหนิที่พระนางทรงกลับมีดคำให้พระนางเจ็บพระทัย จะได้คลายทุกข์โศกถึงสองพระกุมาร แม้พระนางจะทรง อ้อนวอนสักเท่าใดก็ไม่ทรงตอบ จนพระนางน้อยพระทัย ทรงออกติดตามพระโอรสพระธิดาทั้งราตรี ลุ่รุ่งอรุณวันใหม่ พระนางมัทรีจึงเสด็จกลับพระอาศรมด้วยความอิดโรยอ่อนพระทัย อ่อนล้าพระกำลัง ถึงกับทรงสลบไป เมื่อพระเวสสันดรทรงแก้ไขให้ฟื้นแล้ว จึงทรงบอกความจริงว่า ได้ประพานพระโอรสพระธิดาให้ชุกกไปแล้ว ทรงขอให้พระนางอนุโมทนาใน “ปิยบุตรทาน” ด้วย อันจะส่งผลให้พระองค์เสด็จสู่พระสัมมาสัมโพธิญาณ พระนางมัทรีเมื่อทรงทราบความจริงจึงทรงบรรเทาโศกและทรงอนุโมทนาด้วย

ตัวละครสะท้อนคุณธรรม : พระนางมัทรีเป็นแบบอย่างของภรรยาที่ดี ซื่อสัตย์และจงรักภักดี ต่อสามี รวมถึงเป็นแม่ที่รักและห่วงลูกมาก เปรียบลูกเป็นเสมือนแก้วตาดวงใจ

ข้อคิดจากกัณฑ์ : ไม่มีความรักใด ยิ่งใหญ่กว่าความรักของพ่อและแม่

เอกสารอ้างอิง

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

เกษม บุญศรี. ประเพณีทำบุญเนื่องในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าของคุรุสภา,
๒๕๔๔.

ธนิต อยู่โพธิ์. ตำนานเทศน์มหาชาติ. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๑.

พระครูวิจิตรธรรมโกศล. กะเทาะเปลือกเวสสันดร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเซียง, ๒๕๓๖.

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ